

seji, da kmečki stan gineva in propada. To priznanje maji ima že svojo vrednost.

Potem se obrne gospod govornik na politično stran; omenja, kako so nam krali ravnopravnosti, kako se muči in tepta čl. 19 osnovnih postav, povdarja, kako slabo se godi našemu jeziku v šoli in uradu, kako se nastavlja uradniki slovenščine nezmožni, kako se preganjajo uradniki, ki so rojeni iz kmetijskega stana naše države, vide slučaj Brumen itd.; ne pozabi pa tudi omeniti, da je slovensko ljudstvo deloma samo krivo, če se mu v uradu krivica godi, ker premalo odločno zahteva slovensko uradovanje. Končno še tudi opomni, kako poguben je dualistični osnov našej državi, ki ima le to posledico, da gospodujejo v onej državnej polovici Madjari, v tej pa Nemci, vsled česar smo Slovani pritiskani v obeh polovicah, kar bi ne smelo biti.

Po tem govoru, ki je bil sem ter tje pretrgan z burnim ploskom in odobravanjem, nastopi deželnega glavarja namestnik, g. dr. Fr. Jurtela, ter v kratkem, a jedrnatem govoru pojasni stališče Slovencev v deželnem zboru; pravi, da se tam v Gradci za Slovence ne da nič doseči, ker manjka zanesljivih zaveznikov. Po njegovem menjenju bi kazalo deželnemu zboru v Gradci sploh hrbet obrniti; kajti niti v nijednem odseku nimajo slov. deželni poslanci toliko glasov, da bi zamogli predloge staviti. To žalostno stanje je napotilo govornika, da predlaga, naj se slovenski deželni poslanci odtegnejo deželnemu zboru. Da se to do sedaj ni zgodilo, zakrivil so nekateri drugi poslanci, katerim to ne dopada; on se je udal večini. Prehajajoč na posamezne postavbe in predloge omenja govornik posebno nujno zadevo, da bi se vendar enkrat uravnala struga Drave; burno posmehovanje povzroči govornik s tem, da omeni, kako različne črteže ponuja deželni glavar grof Wurmbrand, lastnik gradu Borl, čegar podnožje opira ta reka, za uravnavo Drave. Omeni še v kratkem predloga o ženitnem privoljenji in o združinski postavi in konča svoje v vzornej besedi sestavljeno poročilo s trikratnim »živio« presvitlemu vladarju. Cela dvorana, ki je postala med tem jako soparna, zaorila je glasno trikratni »živio« presvitlemu vladarju.

Na to stopi predsednik g. Davorin Fric na oder, zahvali se govornikom in predlaga, da se jima izreče popolno zaupanje in udanost ter zahvala za njuno trudapolno in vendar tudi uspešno delovanje.

Vsi navzoči so glasno pritrdili temu predlogu.

S tem je bil oficijelni del dokončan. Vrli pevci in pekinje pa so nas potem do mraka razveseljevali v prostoru z' orožanja s svojimi krasnimi popevkami.

Med petjem se je govorilo več napitnic, posebno vrlim poljancem, ki so danes tako sijajno pokazali svojo narodno zavednost, pevcem in pekinjam itd.

Ko nas je objel tihi mrak, premestili smo se v krčmo g. Sela, kjer je bila prosta zabava.

Vse se je vršilo v lepem, uzornem redu brez redarjev, brez orožnikov. To je dokaz lepe narodne discipline. Le tako naprej, vrli poljanci! S takim obnašanjem bomo svetu pokazali, da »Slovan gre na dan«.

Kadar boste pa osnovali bralno društvo pri sv. Janžu bomo Vas Ptujčani spet obiskali, da se radujemo z Vami. Toraj na svidenje! Ptujčan.

Cerkvene zadeve.

Katoliška cerkev in narodno življenje.

(Govor mil. knezoškofa dr. Mih. Napotnik na katol. shodu v Ljubljani).

(Dalje.)

Preljubi skupščinarji! Slovence, razkropljene po raznih pokrajinah, edini prav tesno že mnogokaj, pred vsem materni jezik, pa globoka od očetov podedovana zvestoba do preslavne Habsburške vladarske rodovine in do preljubljenega svetlega cesarja Franca Jožefa I. Vendar te naravne vezi in spone dobivajo višo svojo pomembo in največjo svojo moč v sveti veri, ki uči, da je vsaki narod od Boga prejel dar jezika, da se krepi, ne pa slabi, da se druži, ne pa loči, da se ljubi, ne pa sovraži, da se večno reši, ne pa pogubi. »Lingua placabilis lignum vitae«. Spravljiv jezik je drevo življenja, zatrjuje sveti Duh v knjigi pregovorov (15, 4). — In vera uči, da je vsaka oblast naprava božja, da se torej Bogu ustavlja, kdor se oblasti ustavlja, kakor razpravlja to slavljeno Pavel v klasiškem trinajstem poglavju svojega izbornega lista do Rimljanov, katero poglavje je več koristilo državnim oblastim in tako mirnemu razvijanju človeškega rodu, nego so koristile druge modroslovne in vednostne razprave o državi in o pravicah države sem od Platona in Aristotelja pa tje do Hugona Grocija in Pufendorfa ali kateregakoli novejšega državopravnikarja. Vera uči, da moramo dati Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega (Mat. 21, 21), ali kakor opominja prvi rimski škof in papež tako apostolski kratko pa krepko: »Vse spoštujte, bratovščino ljubite, Boga se bojte, kralja častite« (I. Petr. 2, 17)!

Tako je sveta vera najboljša družilna in krepilna moč za sleharni narod. Ali ne? Kdo se ne čudi temu, da si je maloštevilni narod slovenski ohranil do tega trenljaja svoj obstanek kljub hudim nevarnostim v minoli dobi med tem, ko še mnogobrojnejši narodi živé danes samo le v zgodovini? Od kod ta čudapolna vstrajnost in trpežnost? Od ondot, ker so se bogoljubni Slovenci zmirom najtesneje oklepali stare matere svete cerkve, pozidane na skali, katere ne premagajo niti peklenške sile.

Resnica, kakor se po obljubi Kristusovi ni bati za obstanek katoliške cerkve, tako ni bati se pogina narodu, ki se naslanja na ta steber resnice (I. Tim. 3, 15.) Odpad od cerkve je neizogiben propad, kakor za posameznika, tako za narod. Ali pretiravam? Odprimo zgodovino! Majhno izraelsko ljudstvo je bilo srečno, je bilo zmagovito, dokler je živelo v živi veri v živega Boga. Ko je pa odpalo od te vere, zapalo je vselej sovražnikom, izgubilo je samostalnost svojo. A tudi v krščanski dobi kaznuje Bog maloverna ljudstva sila hudo. V Aziji in Afriki spremenili so se cvetoči vrtovi, v katerih so svojedobno blagoslovno delovali Atanaziji, Baziliji, Gregoriji, Krizostomi, Avgustini, v žalostne puščave, ko je izginila iz src prebivalcev delavna vera, ali ko ni bila druga, kakor le mrzla blede luč, podobna luči lunini, ki ne greje src in ne oživlja stvarij. Narobe pa so pusti kraji postali rajsko lepe pokrajine, ko se je zasejalo in je rastle tamo seme sv. krščanske vere. Da, pač nepopisne in nedopovedne važnosti je vera za življenje in razvitek narodov. »Jaz ne vem«, piše Ciceron v svojem vrloznanem delu »de natura deorum« (I 2), »bi-li se

dala zvestoba, bi-li se dal človeški rod ohraniti in bi-li se mogla ideja pravičnosti vresničiti, ko bi nehala pobožnost do Boga.« »Vera je prva ter najvažnejša reč, brez katere ne more biti država«, uči filozof starih filozofov, velemodri Aristotelj (Polit. VII. 8). In občeznani francoski učenjak Montesquieu pripazuje strmeč: »Čudna prikazen! Krščanska vera, kateri je predmet le sreča prihodnjega življenja, utemljuje že tudi srečo sedanjega življenja« (Esprit des lois. XYIV. 2). Resničen je pač tudi izrek slavnoznanega predsednika severoamerikanskih združenih držav, vrlega Washingtona: »Vera je najpotrebnejša podpora javnega blagostanja. Ta ni mož domovine, ki izpodkopava ta močni steber človeške družbe«. Ko je nam vsem dobro znani duhovnik Don Bosco napravil neki dan majniški izlet s kaznjenci, katerih je bilo dve sto, brez vojaške straže in podpore, oprt samo na versko spoštovanje, katero so gojili kaznjenci do služabnika božjega, in ko jih je na večer vse srečno pripeljal na dom, začudil se je ministerski predsednik temu dogodku tako, da je dejal: »Vi duhovniki večnega Boga imate moč, ki je večja od vsake druge sile, ki je imamo mi. Vi premorete vladati srca, tega pa mi ne zmoremo«. (Kathol. Mission. 1888. Str. 118.) (Dalje prih.)

Razstava cerkvene obleke.

V nedeljo, dne 2. oktobra otvorili so premil. knezskof Mihael v navzočnosti stolnega kapitola, častite duhovščine in mnogobrojne odlične gospode letošnjo razstavo cerkvene obleke, katero vsako leto prireja družba vednega češčenja. V imenu odbora družbe, kateri je bil polnoštevilno zbran, nagovorili so načelnik preč. gosp. kanonik L. Herg v primernem govoru premil. kneza in škofa in jih prosili, naj otvorijo razstavo. Nato so premil. knez in škof v prelepem govoru naglašali dvojni namen družbe, ki je moliti in delati. Moliti — preimeniten namen. Pij IX. so rekli: Dajte mi armado molivcev in bom premagal svet. Lepo krdelo molivcev ima tudi ta družba. Ni manje važen tudi drugi namen — delati. Ko je angel Gospodov vodil preroka Ezechiela v tempeljnu, pokazal mu je tudi (pogl. 42) zakladnice, v katerih so bila ohranjena oblačila duhovna. Zakladnico, imenitnejšo zakladnico so imenovali tudi to razstavo. V njej ohranjena je obleka duhovna nove zaveze, v njej ohranjeni so mili darovi družbe. Potem otvorili so razstavo in vsem pričujočim podelili višje pastiroški blagoslov. Z vidnim veseljem in zadovoljnostjo ogledali so na to bogato razstavo, katera obsega te-le predmete:

27 kazul, 14 alb, 16 roketov, 5 vela, 1 plašček za ciborij, 2 plaščeka za spoved, 9 stol, 1 pluvijal, 110 purifikatorij, 84 lavabo prtičev, 28 korporalij, 36 malih korporalij, 72 humeralij, 12 pasnikov, 1 mešne bukve, 6 altarnih pultov, 16 roketov za strežnike in mežnarje, 24 suknjic za strežnike, 8 altarnih blazinic, 2 črni suknji za mežnarje, 1 zvonski trak, 2 posodici za sv. olje.

Razstava je bila potem odprta občinstvu 3. in 4. oktobra v spodnji dvorani bogoslovnice (stare gimnazije).

Novih udov je bilo vpisanih to leto 448, je toraj vseh skupej 8624. Opominjajo se s tem tudi gospodje, naj vsako leto nove ude v Maribor naznanijo, sicer niso deležni odpustkov; starih pa ni treba naznanjati.

Prošnjikov bilo je letos 45. Vodstvo družbino tudi prosi, da se zgodaj naznani, česar katera cerkev potrebuje, da se more o pravem času oskrbeti.

Koncem naj se hvaležno še spominjamo podpor-nikov in dobrotnikov, med katere spadajo: grofinja Nugent, ki je podarila kazulo, albo in plašček za ciborij, profesor vitez Britto, ki je kazule srednji del sam vezel

(delal je 2 leti); mnogo gospa in gospodičin vezlo je brezplačno. Dobrotnica v Mariboru poklonila je družbi 200 fl. in po dr. Žagarju prejela je družba 100 fl.

Gospodarske stvari.

Nekaj o kolero.

Ker je prišla kolera že tudi v našo državo n. pr. v Podgorzo, v Pešto, zato imamo tem bolj skrbeti, da se ne pritepe kje v naše kraje in ne bode tedaj odveč, če povzamemo za naše bralce navodilo, ki ga je izdalo c. kr. ministerstvo za notranje stvari, naj se vedó rav-nati za vse slučaje ob in proti tej morilki ljudi.

Kolera je nalezljiva bolezen ter se razvija najlažje pri človeku v tankem črevesu. Kakor se sedaj sodi, je kolera majhna glivica ali goba, kommabacillus ter pride z živili v želodec in iz njega v črevesa. Ako je pa že v teh, potem napravlja človeku hitrico ali drisko in bluvan-je. Iz človeka pride pa potem z odpadki in z bluvan-jem; telo, sapa in pot bolnika pa niso nevarne. Ako se ne razkužijo vsi odpadki t. j. ne vničijo vse kolerine glivice, katerih človek s prostim očesom še ne zapazi, razmnožijo se hitro, v okuženem perilu, v umazanih tekočinah, v vodi, v mleku, v jedilih in na vlažnih tleh ter se prav lahko raznesejo po onih rečeh ali pa z roko od njih v usta in pridejo tako človeku v želodec, ki je do onih mal še lahko po polnem zdrav. Človek vzboli torej za kolero, ako zdrav želodec ne uniči onih glivic s svojo kislino, predno pridejo v črevesa, v katerih se množijo in razširijo ter mogoče, da preidejo na druge ljudi.

Te glivice ali kolero raznesejo največkrat ljudje, ki izbežijo iz krajev, kjer že kolera razsaja. Da se torej zabrani razširjanje te bolezni, zato preiskujejo zdravniki na mejah vse popotnike in njih ropotijo, kar je imajo s seboj; nadalje se ne pustijo stvari, ki so količkej sum-ljive, čez mejo okuženih krajev in popotnikom je ostati na meji pet do šest dnij, da se pokaže, so-li zdravi ali ne.

Perilo, ki se je že rabilo, obleka in živila se ne smejo iz okuženih krajev, predno jih ne razkužijo, čez mejo, ljudij pa, ki so izbežali iz okuženih krajev, ne sme nihče na tihem vsprejeti pod streho in kdor izvé za-nje, mora jih kar hitro naznaniti pri županu. Ako se pritepe kolera, ni še zato treba, da je epidemična t. j. domača ter sega vse poprek po ljudéh in to je mogoče le doseči, ako se že naprej skrbi, predno se prikaže kolera, za čistobo. Vsled tega je poizpraviti vso nesnago, v kateri se sicer vzdrži kolera ali preide v vodo, v zrak ali tla. Ostro se mora tudi gledati na živila t. j. na reči, ki so za rabo pri jedéh in pitji. V tem ni zadnja — voda, čista, sveža voda.

Visoka vlada naroča tudi, naj vsaka občina pri-pravi bolnišnico, na samem stoječo, da se va-njo pre-nese bolnik, ako je na sumu, da ga vije kolera. Raz-kužilo zoper kolero je karbolica ali karbolova kislina, zatem živo apno, katero se raztopi in polije na okuženo obleko itd.

Redno in zmerno življenje, dobra prebavljiva je-dila pa so skorej najboljši pripomoček, da človek ne oboli za kolero — iz uzroka, ki smo ga zgorej navedli: če je v želodci dovolj in zdrave kisline, vniči se v njem gli-vica, ako pride va-nj. Vsled tega se tudi svetuje, naj človek, kedar se je najedel, izpije še vode nekaj, v ka-teri se je razredila solna kislina.

Ako bi kdo vsled kolere umrl, treba se je ogibati krajev, kjer se zbira več ljudij, tedaj sejmišč, slavnostij,